

jeg virkelig, at man, efterat Grundloven er udfommen, maa være endnu mere betænkelig derved, efter som netop Grundloven paa dette Sted gaaer ud paa at give en yderligere Garantii for Eiendomsretten. Jeg troer, at man maa lægge en overordentlig Vægt paa den Deel af § 87, der siger, at Ingen er pligtig til at afstaae sin Eiendom, uden at Almeenvellet fordrer det, og jeg troer ikke, at den ærede Forslagsstiller har godtgjort, at her kan siges at være en saadan tvingende Nødvendighed tilstede, som skulde kunne retfærdiggjøre Anvendelsen af en saadan Expropriation. Naar man vil anføre de Grunde, der skulde tale for, hvad det er, der gjør det usseligt, at dette Forhold modificeres, og, om muligt, høves, saa vil man finde, at de, om de end ere vægtige, dog neppe ere tvingende; der er national-oeconomiske Grunde, som tale derfor; man kan have den Mening, at Landeendommene vilde blive bedre drevne ved en Forandring af det nærværende Forhold, men Grunde af den Natur kunne vistnok ikke henføres til dem, som kunne berettigge til Anvendelse af Expropriation. Der er mange Ting i Landet, som man idetmindste kan troe vilde udvikle sig paa en bedre og mere fyldestgjørende Maade, naar man havde en større Naadighed over forskellige Eiendomme, men at bemægtige sig alle de Eiendomme, som man kunde bruge i saadanne Tilmed, vilde neppe stemme med Grundlovens sande Aand. Jeg troer i det Hele taget, at man skal være meget forsigtig med at anvende den Sætning: „Almeenvellet fordrer det.“ Naar man, dengang vi vare under det absolute Kongedømme, henvendte sig, ja, jeg tør vel sige, selv til vore kraftigste og bedste Statsmænd, for at faae en egentlig Forklaring af, hvilket Princip der skulde være Statens sande Princip, saa kom man i Almindelighed med den Sætning: „Det almene Vel er den højeste Lov; derefter ordne vi de individuelle For-

hold, Individet maa træde tilbage, dets Berettigelse kunne vi ikke anerkende. Nu hører det vistnok til de Fortrin, som vor nyere Udvikling har, at vi ikke ubetinget med en saadan Lethed som tidligere flaae en Streg over Individets Ret, men at den gjør sig gjældende ligesaa vel i Eiendomsforholdene, som i de personlige Forhold, og derfor skal man ikke let gaae til at anvende Expropriationen, netop naar man har en Grundlovsbestemmelse som vor, der opstiller en saa bestemt Fordring i saa Henseende. Endelig kunde man spørge: ere da ikke de Fordringer, hvormed Almeenvellet her fremtræder, af politisk Natur, ere ikke de politiske Forhold saaledes, at man bør træffe en saadan tvingende Foranstaltning som den, nærværende Forslag gaaer ud paa? Ogsaa derom tillader jeg mig at tvivle; der er vistnok mange andre Maader, paa hvilke man, hvis man anseer sig berettiget til at være, jeg vil bruge det Udtryk forsynlig, kunde bidrage — og det endog mere gennemgribende — til en bedre Fordeling af Goderne iblandt Statens forskellige Borgere, end ved netop at tage en enkelt Classes Eiendom og fordele den blandt en anden Klasse. Altsaa, en saadan Fordeling af Eiendommen, blot for at tilveiebringe en større Lighed i Forholdet, kan vistnok ikke retfærdiggjøres. Den ærede Forslagsstiller fremhævede ogsaa vægtige Betragtninger for, at de nærværende Omstændigheder her i Landet, at Spændingen mellem de forskellige Classer var af den Betydning, at man kunde sige, at en Foranstaltning, som ikke lod sig retfærdiggjøre ved Forholdets hele Natur, derved blev retfærdiggjort. Jeg tillader mig at betvivle, at dette virkelig forholder sig saaledes, eller at det vilde være nogen lykkelig Bei at betræde, at see en Fordring af Almeenvellet retfærdiggjort paa Grund af, at en Spænding, der nægtelig har sine mistlige Sider, har udviklet sig i et vist Forhold.